

توضیح اجمالی:

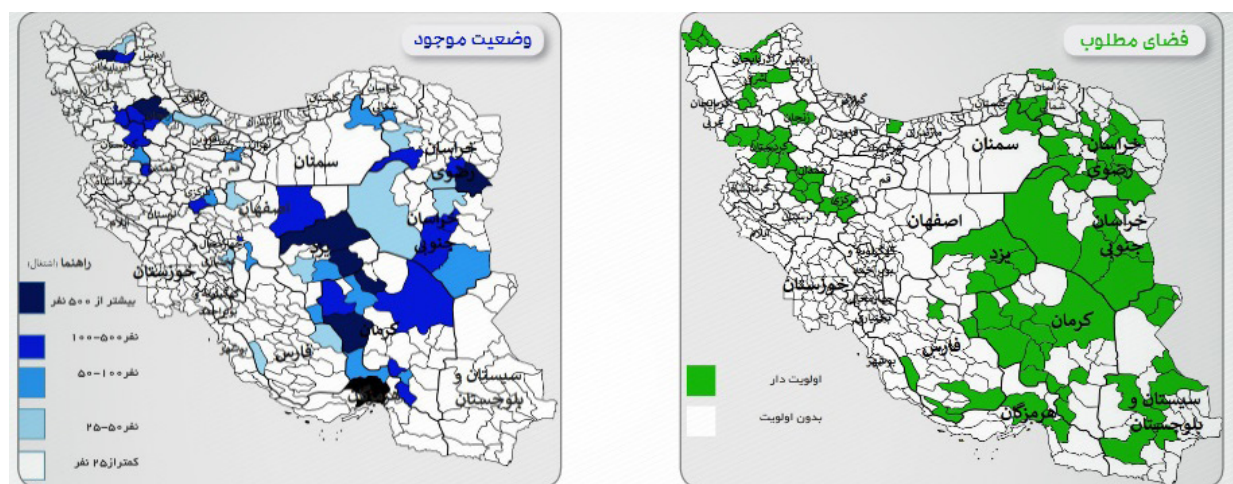
بررسی ساختار مطلوب توسعه صنعت، معدن و تجارت استان سیستان و بلوچستان (به لحاظ آمایش سرزمین) حاکی از آن است که اهم استعدادهای استان به ترتیب اولویت شامل، **اول تجارت**: با محوریت بازرگانی، خدمات پیشتیبان تولید و تجارت (حمل و نقل، بازارچه مرزی)؛ **دوم معدن**: شامل استخراج سنگ‌های فلزی (مس، طلا، کرومیت، منگنز، آهن، آنتیموان) استخراج سایر سنگ‌های معدنی (خاک صنعتی، صدف، منیزیت، تالک، گل سفید، سنگ آهک، پوزولان، گرانیت، سنگ چینی، سنگ گچ، سنگ لاشه، پوکه معدنی، گارنت) و **سوم صنعت**: صنایع تولید مواد و محصولات شیمیایی و پتروشیمی و دارویی، صنایع فلزی و صنایع شیلات می‌باشد. در جدول (۱) سهم بخش‌های مختلف از ارزش افزوده نشان می‌دهد سهم معدن در این استان علی‌رغم ظرفیت‌های بالقوه فراوان بسیار پایین است.

جدول (۱): سهم ارزش افزوده بخش‌های اقتصادی (۱۴۰۰)

بخش‌های اقتصادی	استان (درصد)	میانگین کشور (درصد)
کشاورزی	۲۲	۹
معدن	۰٫۵	۱۶٫۷
صنعت	۱۲٫۸	۱۶٫۷
خدمات بازرگانی (عمده‌فروشی و خرده‌فروشی)	۱۶٫۲	۱۳
سایر خدمات	۴۸٫۵	۴۵

براساس نمودار (۱): در نمودار سمت راست؛ وضع مطلوب صنایع سنگ‌های فلزی (یعنی اینکه صنایع، مطلوب است در کدام نقاط کشور مستقر شوند)؛ و نمودار سمت چپ وضع موجود استقرار فیزیکی صنایع سنگ‌های فلزی (یعنی این صنایع در کجا مستقر شده‌اند) را نشان می‌دهد. همانطور که مشاهده می‌شود استان سیستان و بلوچستان دارای ظرفیت‌های بالایی در صنایع سنگ‌های فلزی است (نمودار سمت راست) در حالیکه در عمل هیچگونه فعالیتی در این استان‌ها در این زمینه مشاهده نمی‌شود (نمودار سمت چپ).

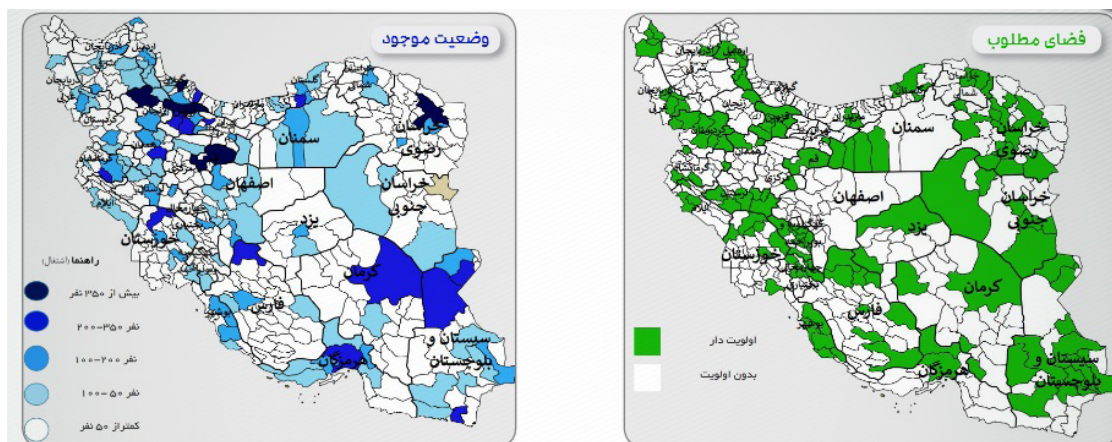
نمودار (۱): مقایسه وضعیت مطلوب و موجود استقرار فیزیکی صنایع سنگ‌های فلزی (کد آیسیک ۱۱۳)

براساس نمودار (۲): در نمودار سمت راست؛ وضع مطلوب صنایع سایر سنگ‌های معدنی (یعنی این صنایع مطلوب است در کدام نقاط کشور مستقر شوند)؛ و نمودار سمت چپ وضع موجود استقرار فیزیکی صنایع سایر سنگ‌های معدنی (یعنی این صنایع در کجا مستقر شده‌اند) را نشان می‌دهد. همانطور که مشاهده می‌شود استان سیستان و بلوچستان دارای ظرفیت‌های بالایی در صنایع سنگ‌های فلزی است (نمودار سمت راست) در مقابل بخشی از ظرفیت‌های این صنعت استان بکار گرفته شده است (نمودار سمت چپ).

نمودار (۲): مقایسه وضعیت مطلوب و موجود استقرار فیزیکی صنایع سایر سنگ‌های معدنی (کد آیسیک ۱۴)

ترکیب صنایع موجود استان نشان می‌دهد حدود ۸۰ درصد صنایع به لحاظ تعدادی در حوزه‌های «تولید مواد ساختمانی از خاک رس»، «تولید کالاهای بتن، سیمان و گچ»، «فرآوری و نگهداری ماهی، سخت پوستان و نرم تنان»، «تولید فرآورده‌های پلاستیکی، به جز کفش»، «تولید سایر فرآورده‌های معدنی غیرفلزی طبقه بندی نشده در جای دیگر» و «تولید سایر فرآورده‌های غذایی» فعالیت دارند.

شایان ذکر است طی یک دهه اخیر صنایع پیشرو در استان (از منظر سهم بالا در ارزش افزوده کل کشور) شامل «فرآوری و نگهداری ماهی، سخت پوستان و نرم تنان»، «تولید سایر فرآورده‌های معدنی غیرفلزی طبقه بندی نشده در جای دیگر»، «تولید کالاهای ورزشی»، «تولید مواد ساختمانی از خاک رس»، «تولید سیمان، آهک و گچ»، «تولید فرآورده‌های آسیاب غلات» و «فرآوری و نگهداری گوشت» می‌باشد.

نکات کلیدی:

لیست طرح‌های اولویت‌دار استان به تفکیک نیمه تمام، ایجاد، اکتشافی و زیرساختی که می‌تواند در اولویت قرار گیرد به شرح ذیل است:

طرح‌های نیمه تمام نظیر:

- طرح مس جانجا (شرکت توسعه معادن / شهرستان نیمروز / تولیدکنسانتره مس)؛
- طرح گسترش صنایع آریا تایر هامون (شهرستان هامون / تولید تایر رادیال تمام سیمی اتوبوسی و کامیونی)؛
- طرح تلاشگران پایدار زر مس ایرانیان (شهرستان نیمروز / تولید کاتد مس-سیا استرگی)؛
- طرح شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر (شهرستان میرجاوه / تولید فرآوری طلا)؛
- طرح فولاد ۱،۶ میلیون تن رنگین مکران (شهرستان چابهار / تولید فولاد اسفنجی)؛
- طرح توسعه معادن پارس تامین (شهرستان تفتان / تولید شمش طلا)؛

طرح‌های ایجاد نظیر:

- طرح فولاد ۱۰ میلیون تنی (به دلیل وجود زیرساخت مناسب / شهرستان چابهار / تولید فولاد اسفنجی / اشتغال ۵۰۰ نفر)؛
- طرح فرآوری شمش طلا (شهرستان ایرانشهر / اشتغال ۱۲۰ نفر)؛
- طرح احداث پتروشیمی (به دلیل وجود زیر ساخت مناسب آب و گاز / شهرستان ایرانشهر / تولید پتروشیمی)؛

طرح‌های اکتشافی نظیر:

- پهنه اکتشافی مهرستان (کوه بیرک) / شهرستان مهرستان / تولید اکتشاف ذخایر جدید از جمله کرومیت.
- پهنه نوار مرزی استان سیستان و بلوچستان / شهرستان زاهدان / تولید اکتشاف ذخایر جدید مس، طلا و ...
- پهنه کنارک چابهار / شهرستان چابهار / تولید املاح تبخیری
- گواهی کشف طلا بزمان-چاه نلی / شهرستان ایرانشهر با هدف تولید اکتشاف ذخایر معدنی جدید

تامین زیرساخت نظیر:

- ایجاد راه دسترسی به معادن نظیر (آنتیموان سفیدابه و حیدرآباد؛ معدن سیاسترگی؛ مجتمع معادن منیزیت نوک‌آباد؛ واحدهای معدنی منطقه چاه بریش؛ معادن منیزیت دشت سمسور و حسن‌آباد کورین بطول ۵۰ کیلومتر؛ معدن طلای آساگی؛ واحدهای معدنی و صنایع معدنی منطقه ژوژ-گراغه بطول ۵۰ کیلومتر؛ معدن خاک رس شهرستان خاش بطول ۸ کیلومتر؛ به واحدهای معدنی و صنایع معدنی منطقه دشت سمسور؛ معدن خاک رس شهرستان ایرانشهر بطول ۸ کیلومتر و واحدهای معدنی و صنایع معدنی منطقه بزمان بطول ۴۰ کیلومتر).

